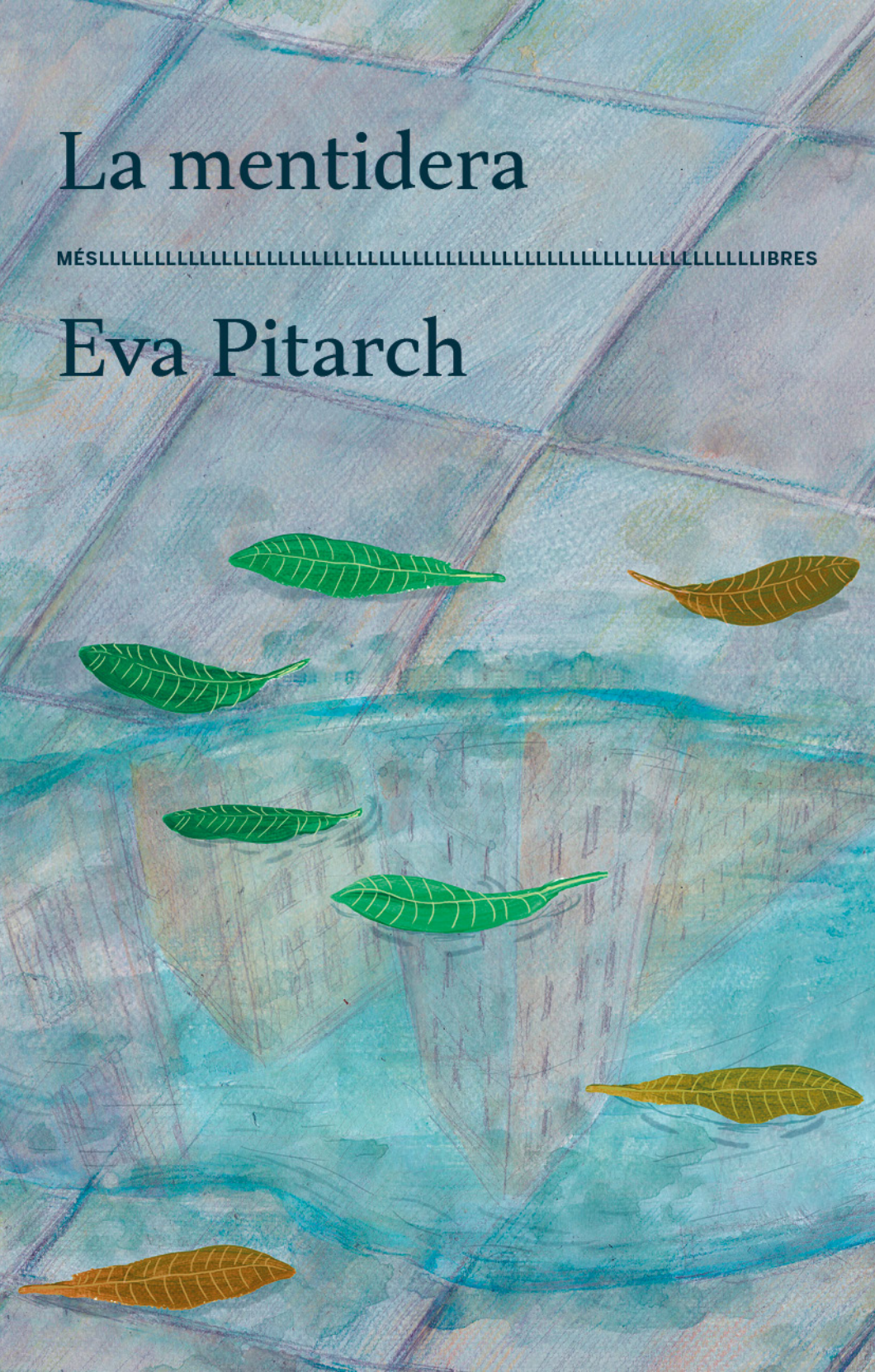


La mentidera

[illegible]

Eva Pitarch



Dilluns

Tothom menteix. Tothom menteix. M'ho repeteixo una vegada i una altra.

Aquest matí m'he llevat a la mateixa hora de sempre com si hagués d'anar a la feina, com cada dia, com un dilluns qualsevol. Quan el Daniel m'ha preguntat si m'esperava perquè anéssim junts amb l'autobús, li he dit que sí. Per sort ell baixa abans que jo i no he hagut d'esquivar ningú de la feina, he passat la meua parada de llarg i m'he quedat fins al final del trajecte sense cap destí concret, només per no haver de pensar.

Tothom menteix. M'ho dic mentre arrossego el nesprer i el poc que queda de mi dins del carretó d'anar a comprar. Tothom menteix. Penso en com li diré al Daniel que el nostre nesprer ja no és al pati. Penso en tot el que no li he dit.

Després de baixar del bus he donat voltes d'un lloc a l'altre sense saber on anar, badant davant dels aparadors, emprovant-me roba i sabates només per fer temps... Fins que cap al migdia m'ha entrat gana i m'he comprat una

amanida del súper i una mica de fruita. I he vist les primeres nespres. I he sentit amb urgència que havia de treure el nesprer de casa. Decideixi el que decideixi. Passi el que passi, el nesprer no s'hi pot quedar.

Fins fa tres anys, casa nostra era lluminosa, el nostre pati no. Aquell pati que ens havia fet decidir a comprar el pis, mai va acabar de respondre a les expectatives que ens havia generat, i va acabar sent un lloc descurat i gris. L'única cosa que en tots aquests anys hi ha donat una ombra d'alegria ha estat aquest nesprer que ara arrossego. Els primers mesos d'anar-hi a viure van ser els únics moments en què vam fer intents de donar una mica de vida a aquell pati: vam plantar-hi alguna llavor que no va durar prou per saber si ens agradava, i vam comprar una taula i unes cadires que només vaig envernissar una vegada i que ja no fem servir perquè cauen a trossos. Sense el nesprer, el pati queda buit. El Daniel de seguida veurà que no hi és. I no ho deixarà passar. Ho preguntarà. M'ho preguntarà. I no sabré què dir-li. Tornaré a mentir.

Tothom menteix.

Quan l'Àlex veu que menteixo fa com si no se n'adonés o, si és massa evident, se'n riu una mica, ridiculitzant-me amb la seva complicitat infantil que tant m'agrada. Però el Daniel, no. El Daniel s'hi dedica. No és que es diverteixi, ni que li agradi humiliar-me, pobre, ni que volgués no en sabria, només sembla que honestament i de manera infatigable continuï pensant que encara tinc solució, que encara em pot redreçar. Que només necessito que algú amb el cap tan endreçat com ell m'assenyali el camí que he de seguir. I jo escolto el seu sermó resignada i en silenci, com si tornés a tenir deu anys. Assisteixo a converses espesses en les quals jo ja no hi soc. Abans em defensava, buscava excuses, construïa febles promeses... Ara no. Ara, ja ni tan sols

intento justificar-me. Accepto que em renyi, desitjant que acabi ràpid i intentant entendre què ho fa que el Daniel estigui tan convençut que, si m'ho explica tot amb el seu afany didàctic, acabaré sent la Sara que ell vol que sigui; una Sara que té poc a veure amb mi, una Sara imaginada que viu en un món on cadascú és just com vol ser.

La primera vegada que em va enxampar amb una mentida va ser a casa dels seus pares, en un sopar romàntic que havia preparat aprofitant que ells estaven de viatge. Feia poc que ens coneixíem, el cap de setmana anterior l'havíem passat en un hotel idíl·lic en una platja poc concorreguda. Havia estat una sorpresa de les seves, quan encara m'agradaven, quan encara em semblava bé que decidís per mi: ell havia fet la reserva, portava l'equipatge per a tots dos..., fins i tot m'havia comprat unes aletes i un tub per fer esnòrquel. Va ser un bon cap de setmana, va fer esvaïr alguns dels molts dubtes que jo tenia dels meus sentiments i em va ajudar a vèncer la por d'emprendre una relació per a la qual en aquells moments no em sentia amb forces ni il·lusió; jo, que encara no sabia prou el que era no tenir forces ni il·lusions per emprendre res. Vam sortir poc d'aquella habitació, i quan ho fèiem era per anar a estrenar les aletes i immortalitzar-ho fent-nos fotos ridícules sota l'aigua. Jo vaig preparar-les per projectar, havíem acordat que les mirariem tots dos junts havent sopat. Però jo ja les havia vistes i les havia seleccionades; de fet, en cap moment em va passar pel cap no fer-ho, i donava per descomptat que ell sabia que ho faria. Em pensava que allò de prometre's fer coses junts formava part de la comèdia romàntica en la qual fèiem veure que vivíem. I en aquella innocència de les primeres trobades, no em vaig esforçar a dissimular-ho. I encara ara no sé qui dels dos va quedar més desconcertat: si ell perquè li havia mentit o

jo, perquè ell es pensava de veritat que seria capaç de no mirar les fotos abans i de suprimir-ne unes quantes... Va ser el primer sermó, el primer de molts: sobre compromís, implicació, confiança... Els seus mantres que anys després sabia que m'acompanyarien sempre.

I ara no sé on portar el nespren, l'Àlex és de viatge i he de deixar-lo en algun lloc avui mateix. He sortit amb presses, empenyada com una mona després de no trobar les claus de casa de l'àvia, ara mateix l'únic lloc on puc deixar-lo. Soc l'única que tinc les claus de casa de l'àvia Francisca. Fa temps que no hi viu ningú, mentre ella mata els dies en una residència a fora de la ciutat, a prop d'un mar que no veu i amb uns jardins immensos pels quals la passejo amb la cadira de rodes, fent veure que no m'adono que tant li fa.

La primera vegada que vaig anar a veure-la, em pensava que no seria capaç de tornar-hi. Era un lloc net i ordenat on tothom feia l'esforç de ser molt amable, però, mentre m'endinsava per aquell passadís interminable, un tros de mi queia a cada pas: ara un braç, ara els ulls, ara el coll, ara el fetge; la primera de totes les vísceres que vaig escampar obscenament per aquell terra descolorit de tant lleixiu.

Jo, a l'àvia Francisca, no la volia dur enlloc, ella estava bé al seu pis petit i cèntric, tenia les veïnes de tota la vida que li feien companyia i que estaven pendents d'ella quan nosaltres no podíem. Entre totes tenien cura les unes de les altres. Sí, havia caigut una vegada i sovint es despistava, tot i així estava bé. Estava bé. La resta de la família no ho veia així..., i ho van «arreglar». «És el millor per a tots.» Aleshores no sabia que, temps després, me'n cansaria, de sentir aquesta frase: «És el millor per a tots», «És el millor»... De tant sentir-la, m'ha deixat de fer mal.

Els primers dies d'anar a veure l'àvia se'm clavaven com ganivetades les seves paraules: «Sara, treu-me d'aquí», «No hi faig res, jo, aquí», «Sara, torna'm al meu pis»... Però no vaig poder o no vaig ser prou valenta per fer-ho; i, en un absurd intent de compensar-la, m'he convertit en la guardiana del seu pis, com si protegint-lo, preservant-lo obsessivament, també la protegís una mica a ella i a tot el que hi vam compartir.

El Bruno, el meu germà, que només ve per Nadal, insisteix que hauríem de vendre'l o llogar-lo per pagar la residència. També creu que «seria el millor». Però va fer tard: quan va gosar dir-m'ho, jo ja custodiava aquest petit món en forma de pis. He buidat massa cases, massa armaris i massa habitacions..., més dels que em tocava. I el de l'àvia, mentre ella hi sigui, es queda amb mi. El pis no el poden tocar quan sigui fora, necessiten el meu permís. I ni que volguessin podrien, ara mai soc fora, soc aquí, enganxada a les vísceres que he anat escampant i recollint disciplinadament una vegada i una altra.

M'agrada el seu pis, sempre m'ha agradat, més que el meu; a més a més, ara s'ha convertit en el meu refugi. És l'únic lloc on tot continua igual, on no ha canviat res. Des de sempre hi he passat més estones de les que la mare considerava acceptables. De petita, qualsevol excusa era bona per anar a veure-la: quan anava a comprar, en sortir de l'escola. I quan em deixaven, m'hi quedava a dormir, normalment sola: el Bruno no ho volia. En créixer, van canviar les excuses, si bé no el temps que m'hi passava. I ara que no hi és: algú ha de regar les plantes, buidar la bústia...; algú ha d'intentar que el pis no es marceixi, com l'àvia. M'obliga a tenir-lo net, endreçat, faig que tot funcioni, que hi hagi de menjar i beure, i tinc la sensació que hi dono sentit, que encara els puc convèncer per treure-la

d'aquella presó i portar-la amb mi, cuidar-la, cuidar-nos. De vegades hi sopo i quan arribo a casa torno a mentir: no tinc ganes de sentir les mateixes frases. Ha arribat un moment que assentir en silenci també em cansa. És més fàcil mentir.

La cuina és, de bon tros, el millor de ca l'àvia. Les meves ties dirien que és vella i incòmoda, però no és vella, és antiga. I preciosa. I a les cuines sempre hi he estat bé: especialment a la de l'àvia, on feia els deures entre les olors de la preparació del sopar i les converses de la ràdio que tenia posada a totes hores. Les veus de la tertúlia es confonien amb els cops ràpids i compassats del ganyet tallant la ceba. Encara ara, quan faig punta al llapis, l'olor de la mina se'm barreja amb l'olor de sofregit per a les mandonguilles de l'àvia. El Bruno es tancava hermèticament a la seva habitació per estudiar, necessitava aïllament i silenci per poder-se concentrar. A mi em passa al revés, necessito veus, moviment, rum-rum..., és com si percebre vida al meu voltant em donés la tranquil·litat necessària per treballar. I és el que més enyoro ara, el rum-rum que no hi és. No puc suportar aquest silenci on tot és sord i mort.

No em faran fora del pis de l'àvia Francisca mentre ella visqui. Encara que ja no ho pugui dir, tots sabem que ella me'l deixa, que li agrada que en tingui cura; encara que ella ja no em pugui donar toffees d'aquells que se t'enganxen als queixals, ni galetes d'anís per berenar; encara que no hi hagi ningú que m'estigui esperant per fer una partida de guinyot ni em piqui l'ullet quan canti les vint d'espases; encara que jo ja no tingui tretze anys i no m'hi pugui quedar a dormir compartint el llit de matrimoni per poder sentir com abans de tancar els ulls diu: «La millor hora del dia».

És allà on hauria de dur el nesprer. Fa temps que hauria de ser allà i no al nostre pati. Però ara no en tinc la clau, i se'm fa una muntanya tornar a casa, tant com m'ha costat treure'l d'allà: una no sap que difícils són aquestes coses fins que s'hi posa. A les pel·lícules la gent mou mobles, plantes i cadàvers com si fossin de paper, i jo no podia moure el nesprer de tant com pesava. He hagut de trencar el test perquè no me'n sortia; no podia deixar escapar ni una engruna de terra, l'he recollida en bosses que he anat omplint i posant al carro, que per sort és massa gran, com tot a casa meva.

Del nesprer, com de moltes altres coses, el Daniel en sap només la meitat de la història. El nesprer té gairebé deu anys i va néixer al nostre pati, poc després que l'Emma. Era el mes d'agost, jo estava embarassada de nou mesos i de matinada intentava combatre la calor i l'insomni sortint al pati carregada de fruita dolça i fresca. En una d'aquelles cadires, encara noves, menjava sense parar i, per no aixecar-me, amb la panxa i les cames pesants, deixava els pinyols de fruita als testos plens de terra i buits de plantes que tenia al costat. Setmanes després, quan qui no em deixava descansar era l'Emma, que tenia pocs dies, i sortia al pati a donar-li el pit, vaig veure com brotava una herbeta en un d'aquells testos on havien mort moltes plantes i no n'havia nascut cap fins aleshores. No he tingut mai traça amb les plantes, per això vaig pensar que fos el que fos es moriria al cap de pocs dies, en canvi aquesta ha sobreviscut a tots els meus descuits. I ara soc aquí, asseguda en un parc, tan lluny com puc de la zona infantil, amb el nesprer dins el carro de la compra.

Tinc un altre joc de claus de casa l'àvia a la feina, per si de cas, els «per si de cas» que fan riure tant a l'Àlex. Deuen ser a la caixa de les meves coses. Divendres no em

vaig veure amb cor d'agafar-les davant de tothom. I tot i que amb la Kate ara ja no ens expliquem gaire cosa, li vaig demanar que em recollís els pocs objectes personals que tenia al meu calaix i els posés en una caixa, que en un moment o altre passaria a buscar-los. Sabia que no em diria que no. Ho faria encantada, i aprofitaria per tafanejar exhaustivament.

La Kate i jo havíem estat bones companyes. Havíem rigut molt. Havíem criticat tothom. Fins que va començar a ficar el nas on no li tocava. A voler saber de tot, especialment dels sentiments dels altres. Abans de la mort de l'Emma, la Kate era una altra. Després tot va canviar. Després del temps de la baixa que no em van deixar allargar (perquè tornar a treballar «era el millor», «el millor per a tots»), em va acollir amb aquella por amb què em reben les persones a qui tot els va bé, com si les desgràcies s'encomanessin; de totes maneres, això ho ha fet tot més fàcil.

Quan li he trucat per dir-li si podíem quedar un moment perquè em donés la caixa, m'ha dit que cap problema, que al cap d'un quart d'hora baixaria. Però no ha vingut la Kate, ha vingut el Fèlix. Deu ser que divendres no en va tenir prou o deu tenir ganes de tornar a veure la Sara en què diu que m'he convertit, en aquesta «desconeguda» que diu que ara soc. No sé ben bé a quina Sara es refereix, ell parla tota l'estona com si només n'hi hagués una: «la Sara que jo conec». Si em va contractar quan jo tenia vint-i-cinc anys i de Sares i de Fèlixs n'hi ha hagut un munt, alguns d'ells han acabat llarguíssimes discussions amb cops de porta, s'han ficat al llit sense voler-ho del tot, han deixat de parlar-se durant una temporada, s'han ajudat més o menys amb una complicitat antiga, o bàsicament i la major part del temps, han complert estrictament allò que s'espera d'ells. I divendres, quan

érem tots dos al seu despatx, mirant les meves vísceres, que el Fèlix havia escampat i classificat obscenament damunt la seva taula, mentre jo només pensava com m'ho faria per aixecar-me i recollir-les ràpidament, sense deixar-me'n cap, ell semblava més alleujat que decebut. Era, per fi, l'última conversa tensa de les moltes que hem tingut des de la mort de l'Emma. I en aquesta no se sentia culpable. Ara tenia un motiu per treure's de sobre la nosa en què m'he convertit. Un motiu que, per carambola, l'exculpa completament. Encara que li devia quedar alguna cosa per dir-me i ara està palplantat en aquesta cantonada on havíem quedat amb la Kate, el meu nesprer i jo.

–Podries haver pujat al despatx, no mosseguem.

–Gràcies, Fèlix, però no puc. –I li assenyalo el carro, com si veient el nesprer l'ajudés a entendre res.

–No els n'he donat detalls, a la resta. Ja et vaig dir que no ho faria, és el millor per a tu i per a l'empresa, per a thom. Només he dit que t'agafaves un temps.

–Quin temps, Fèlix? No hi tornaré. Ja he dit a la Kate que m'has acomiadat –li dic mentre li prenc d'una estrebadada la caixa de les mans.

–Sara, no t'he acomiadat. Pots tornar quan vulguis, ja saps el que et cal fer.

–Tots dos sabem que no pot ser, Fèlix.

–No siguis tossuda, Sara... Què te n'ha dit, el Dani? Hi has parlat? –Com si no sabés la resposta.

–No, no... Ho faré, ho faré. Ja t'ho diré –em deso les claus a la butxaca i buido la resta de la caixa al carro de la compra-. Pots llençar el cartó tu, sisplau? Em fas aquest favor?

–Necessites ajuda, Sara –m'etziba, mentre agafa mecànicament la caixa buida que li allargo-. Ahir vaig parlar amb un amic meu psiquiatre. –I m'allarga una targeta, que rebutjo.